Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΔΩΝ

ΑΠΟ Τ' ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΑΡΑΣ ΜΠΕΡΝΑΡ

ΑΓ'.

Το σημείο αὐτὸ τῶν «Ἀπομνημονευμάτων» της, ἡ Σάρα Μπερνὰρ διηγεῖται τὴν ἐπίσκεψή της στοὺς καταρράχτες τοῦ Νιαγάρα, κατὰ τὴ διάρκεια τῆς μεγάλης περιοδείας της στὴν Ἀμερική.

Ἤθελα —γράφει ἡ μεγάλη καλλιτέχνις— νὰ προσφέρω στὸ θίασό μου μιὰ ὁλόκληρη ἡμέρα διασκεδάσεως στοὺς καταρράχτες, μὰ κ' ὁ ἱμπρεσσάριος Ἄμπεϋ ἤθελε νὰ κάνη τὸ ἴδιο. Ἐπακολούθησε σχετικῶς μιὰ μακρὴ φιλονεικία μεταξύ μας, ἡ ὁποία λίγο ἔλειψε νὰ πάρη ἄσχημο δρόμο. Τόσο αὐτός, ὅσο κ' ἐγώ, εἴμαστε ἐξ ἴσου αὐταρχικοί. Θὰ προτιμούσαμε νὰ ματαιωθῆ ἐντελῶς τὸ γλέντι, παρὰ νὰ ὑποχωρήση ὁ ἕνας στὸν ἄλλο. Τότε ἐπενέβη κ' ὁ ἄλλος ἱμπρεσσάριος, ὁ Ζώρρετ, καὶ μᾶς εἶπε, ὅτι τὸ πεῖσμα μας θὰ στεροῦσε τοὺς φτωχοὺς ἤθοποιούς μας ἀπὸ μιὰ ὡραία διασκέδασι, γιὰ τὴν ὁποία ἔχαιραν ἐκ τῶν προτέρων. Τότε ὑποχωρήσαμε κ' οἱ δυὸ κ' ἀναλάβαμε ἐξ ἡμισείας τὰ ἔξοδα τῆς ἡμέρας.

Οἱ ἤθοποιοὶ ἐνθουσιάστηκαν μόλις τοὺς ἀνακοινώσαμε καὶ ἐπισήμως τὴν ἀπόφασί μας καὶ τὴ νύχτα, ὅλοι μαζύ, πήραμε τὸ τραῖνο γιὰ τὸ Μπούφαλλο, ὅπου φτάσαμε στὶς ἑξήμισυ τὸ πρωΐ. Προηγουμένως ὅμως τηλεγραφήσαμε νὰ μᾶς ἑτοιμάσουν ἁμάξια καὶ πρὸ πάντων τρόφιμα, γιατὶ ἦταν Κυριακὴ καὶ τὶς Κυριακὲς στὶς ἀγγλικὲς πόλεις, δὲν βρίσκει κανεὶς οὔτε ἕνα αὐγό!... Ἔτσι, ἂν δὲν τηλεγραφούσαμε, ὑπῆρχε φόβος νὰ μείνουμε νηστικοί, τριανταδυὸ πρόσωπα!

Τὸ τραῖνο μας ἦταν στολισμένο μὲ λουλούδια καὶ προχωροῦσε μὲ μεγάλη ταχύτητα καὶ τὸ ταξεῖδι μας ἔγινε μ' ἐξαιρετικὴ εὐθυμία.

Τὰ γέλια δὲν ἔπαψαν οὔτε στιγμή.

Μόλις φτάσαμε στὸ Μπούφαλλο, κατεβαίνοντας ἀπ' τὸ τραῖνο, μπήκαμε στ' ἁμάξια ποὺ εἶχαν ἔρθει γιὰ νὰ μᾶς παραλάβουν καὶ διευθυνθήκαμε στὸ «Ξενοδοχεῖο τῆς Ἀγγλίας», ποὺ εἶχε μείνει ἀνοιχτὸ ἀποκλειστικῶς γιὰ μᾶς.

Μπαίνοντας μέσα, τὸ εἴδαμε στολισμένο παντοῦ μὲ λουλούδια, σ' ὅλα του δὲ τὰ σαλόνια ἦσαν τοποθετημένα ἕνα σωρὸ τραπεζάκια, σερβιρισμένα μὲ καφέ, σοκολάτα καὶ γάλα. Ἀμέσως καθήσαμε σ' αὐτὰ καὶ προγευματίσαμε ἐλαφρὰ μὲ μιὰ ἀπέραντη εὐθυμία.

Ἔπειτα μπήκαμε πάλι στ' ἁμάξια καὶ διευθυνθήκαμε στοὺς καταρράχτες τοῦ Νιαγάρα.

Ἐκεῖ σ' ἕναν ἐξώστη, σκυμμένο ἐπάνω στὸ βράχο, ἔμεινα περισσότερο ἀπὸ μιὰ ὥρα, μὲ τὰ μάτια πλημμυρισμένα ἀπὸ δάκρυα, συγκινημένη ὥς τὰ τρίσβαθα τοῦ ἑαυτοῦ μου, ἀπ' τὴ λαμπρότητα καὶ τὸ μεγαλεῖο τοῦ θεάματος ποὺ ἁπλωνόταν μπροστά μου.

Ὁ ἀχτινοβόλος ἥλιος ἔκανε τὸν ἀέρα νὰ ἰριδίζη γύρω μας.

Παντοῦ, οὐράνια τόξα φώτιζαν τὴν ἀτμόσφαιρα μὲ τὰ γλυκὰ κ' ἀσημωμένα τους χρώματα. Τὰ κρυσταλλωμένα νερά, ποὺ κρεμόντουσαν κατὰ μῆκος τῶν βράχων ἀπὸ κάθε μεριά, φαινόντουσαν σὰν ἄπειρα καὶ πολύχρωμα κοσμήματα.

Ἄφησα τὸν ἐξώστη αὐτὸ μὲ θλῖψι καί, κατεβαίνοντας μιὰ στενὴ σκάλα σκαμμένη στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ βράχου, φτάσαμε ἔτσι κάτω ἀπ' τοὺς καταρράχτες. Τὰ νερά τους τώρα κυλοῦσαν σχεδὸν ἐπάνω ἀπ' τὰ κεφάλια μας καὶ μᾶς ἐτύφλωναν μὲ σταλαματιὲς γαλάζιες, μπλέ, ρόζ, πράσινες!...

Ἀπέναντί μας, προστατεύοντάς μας ἀπ' τὴν πτῶσι τῶν νερῶν, βρισκόντουσαν σωριασμένα μεγάλα κομμάτια πάγου, τὰ ὁποῖα σχημάτιζαν ἕνα μικρὸ βουνό. Σκαρφαλώσαμε ἐπάνω σ' αὐτὸ μὲ χίλιες δυσκολίες. Κι' ἐπειδὴ τὸ βαρὺ γούνινο ἐπανωφόρι μου μὲ στενοχωροῦσε, τὸ ἔβγαλα καὶ τὸ ἄφησα νὰ κατρακυλίση στὴ βάσι τοῦ παγόβουνου. Ἔμεινα ἔτσι μὲ τὸ λεπτὸ ἄσπρο φόρεμά μου καὶ μιὰ ἐλαφρυὰ μπλοῦζα, ἀπὸ σατέν.

Ἀμέσως ὅλοι ἄρχισαν νὰ φωνάζουν πὼς θὰ πλευρωτωθῶ κ' ὁ Ἄμπεϋ ἔβγαλε τὸ παλτό του καὶ μοῦ τὸ ἔρριξε στὶς πλάτες. Μὰ ἐγὼ τὸ πέταξα ἀμέσως καὶ τὸ ἔστειλα κάτω νὰ βρῆ τὸ ἐπανωφόρι μου, πρὸς μεγάλη ἀπελπισία τοῦ φτωχοῦ ἱμπρεσσαρίου. Ἔτρεμε τώρα ὁλόκληρος καὶ καθὼς τὸν εἶχαν πειράξει καὶ τὰ κοκτέϊγ, σὲ μιὰ στιγμὴ σωριάστηκε κάτω καὶ μὲ δυσκολία κατώρθωσε νὰ σηκωθῆ, ἐνῶ ὅλοι εἶχαν σκάσει στὰ γέλια....

Ἐγώ, μ' ὅλο τὸ ἐλαφρύ μου ντύσιμο, δὲν κρύωνα καθόλου. Κατὰ κανόνα δέ, δὲν κρυώνω ποτέ μου στὸ ὕπαιθρο. Κρυώνω μονάχα στὰ σπίτια, ὅταν μένω ἀδρανής.

Μὰ στὴν κορυφὴ τοῦ ὀγκόπαγου, ὅπου βρισκόμαστε τώρα, τὰ νερὰ μᾶς ἀπειλοῦσαν πραγματικὰ κ' ὁ ἀχνὸς ποὺ ξέφευγε ἀπ' τὴν παταγώδη πτῶσι τους, μᾶς ἔπνιγε.

Ἐγὼ κύτταζα γοητευμένη, μαγεμένη, τὴ γοργὴ πτῶσι τῶν χιλιάδων αὐτῶν τόννων τοῦ νεροῦ, ποὺ ἔμοιαζε σὰν ἕνα τεράστιο ἀσημένιο παραπέτασμα, τὸ ὁποῖο ξετυλίγεται γιὰ νὰ πέση κάτω μ' ἕναν κρότο, παρόμοιο τοῦ ὁποίου δὲν εἶχ' ἀκούσει ποτέ μου.

Ὁ ἴλιγγος μὲ κυριεύει πάντοτε εὔκολα, καὶ καταλαβαίνω καλά, ὅτι ἂν ἤμουν μόνη ἐκεῖ, θὰ ἔμενα γιὰ πάντα μὲ τὰ μάτια προσηλωμένα στὸ νερό, μὲ τὸ μυαλό μου λικνισμένο ἀπ' τὸν γοητευτικό του θόρυβο καὶ μὲ τὰ μέλη μου μουδιασμένα ἀπὸ τὸ τρομερὸ κρύο.

Πράγματι δὲ χρειάστηκε νὰ μὲ τραβήξουν οἱ ἄλλοι συντρόφοι μου, γιὰ νὰ φύγω ἀπ' ἐκεῖ.

Μὰ ἡ κατάβασις ἀπ' τὸ παγόβουνο δὲν ἦταν τόσο εὔκολη, ὅσο ἡ ἀνάβασις. Τότε πῆρα κ' ἐγὼ τὸ μπαστοῦνι ἑνὸς ἤθοποιοῦ, κάθησα ἐπάνω στὸν πάγο κ' ἔχοντάς το περασμένο κάτω ἀπ' τὰ γόνατά μου, ἄφησα τὸν ἑαυτό μου νὰ κατρακυλίση ἔτσι κάτω.

Ἀμέσως κ' οἱ ἄλλοι μὲ μιμήθηκαν. Σᾶς βεβαιῶ δὲ πὼς ἦταν ἕνα πολὺ διασκεδαστικὸ καὶ κομικὸ θέαμα νὰ βλέπη κανεὶς τριανταδυὸ ἀνθρώπους νὰ κάνουν «τσουλητῆρι» ἐπάνω στὸν πάγο...

Ἔπειτα ἀπὸ ἕνα τέταρτο, βρισκόμαστε ὅλοι στὸ ξενοδοχεῖο, ὅπου μᾶς περίμενε τὸ δεῖπνο. Ὅτον τελειώσαμε, ὁ διευθυντὴς τοῦ ξενοδοχείου μὲ προσκάλεσε νὰ μπῶ σ' ἕνα μικρὸ σαλόνι, ὅπου με περίμενε μιὰ ἔκπληξις. Εἶδα ἐκεῖ, ἐπάνω σ' ἕνα τραπέζι, κάτω ἀπὸ ἕνα μεγάλο γυάλινο κουτὶ τοὺς καταρράχτες τοῦ Νιαγάρα σὲ μικρογραφία. Οἱ βράχοι τους ἦσαν ἀπὸ χαλίκια, ἕνας μεγάλος καθρέφτης παρίστανε τὰ νερὰ καὶ σύρματα ἀπὸ γυαλὶ τὴν πτῶσι τους, ἐπάνω δὲ σ' ἕνα βουναλάκι ἀπὸ πάγο στεκόταν ὄρθια μιὰ κοῦκλα ποὺ παρίστανε τὴν ὑποφαινομένη!...

Λίγο ἔλειψε ν' ἀρχίσω νὰ οὐρλιάζω ἀπὸ φρίκη, τόσο ὅλ' αὐτὰ τὰ πράγματα ἦσαν ἄσχημα....

Ὡστόσο προσπάθησα νὰ χαμογελάσω πρὸς τὸν ξενοδόχο μου, γιατὶ νόμιζα πὼς ἡ ἔκπληξις αὐτὴ ὀφείλετο στὴν ἐμπιστευσί του. Μὰ ἔμεινα σὰν ἀπολιθωμένη, βλέποντας πλάϊ του τὸν ὑπηρέτη τῶν φίλων μου ἀδελφῶν Τ.... τοῦ Πίττσμπουργκ, γιὰ τοὺς ὁποίους σᾶς μίλησα ἐκτενῶς ἤδη καὶ οἱ ὁποῖοι μοῦ ἔστελναν αὐτὴ τὴν τερατώδη καρρικατούρα τοῦ ὡραιοτέρου πράγματος τοῦ κόσμου...

Ὁ ὑπηρέτης τότε μοῦ ἔδωσε μιὰ ἐπιστολή τους, ἡ ὁποία ἦταν τόσο εὐγενικιά, ὥστε συντέλεσε νὰ διαλυθῆ ἀμέσως ὅλη ἡ ἀγανάκτησί μου. Ἔγραφαν μάλιστα στὸ τέλος, ὅτι ἐννοιοῦσαν τὸν ἑαυτό τους εὐτυχισμένο μὲ τὴν ἰδέα, ὅτι θὰ μ' εὐχαριστοῦσε τὸ δῶρο τους.

Ὅταν ἔφυγε ὁ ὑπηρέτης, παρακάλεσα τὸν ξενοδόχο νὰ στείλη τὸ τερατούργημα αὐτὸ μὲ τὴ μεγαλείτερη προσοχὴ στὸ Παρίσι, ἔχοντας τὴν κρυφὴ ἐλπίδα, ὅτι θὰ ἔφτανε ἐκεῖ κατακομματιασμένο, καὶ κατόπιν παραδόθηκα σὲ βαθειοὺς συλλογισμούς....

Σκεφτόμουν πὼς ἡ λατρεία τοῦ φίλου μου μὲ τοὺς καταρράχτες τοῦ Νιαγάρα, μποροῦσε νὰ ταιριάση μὲ τὴν ἰδέα ἑνὸς τέτοιου δώρου; Μπορεῖ βέβαια ἡ ἐκτέλεσις τῆς μικρογραφίας τῶν καταρακτῶν νὰ μὴν ἔγινε σύμφωνα μὲ τὶς ὑποδείξεις του, μὰ πῶς δὲν ἀγανάκτησε, βλέποντας αὐτὴ τὴ χοντροειδῆ ἀπομίμησι; Μὲ ποιὸ τρόπο λοιπὸν ἀγαποῦσε ὁ φίλος μου τοὺς καταρράχτες; Μὲ ποιὸ τρόπο εἶχε ἀντιληφθεῖ τὸ μεγαλοπρεπὲς αὐτὸ θαῦμα;

Ἀπὸ τότε ποὺ πέθανε, ρώτησα ἑκατὸ φορὲς σχετικῶς τὴν ψυχή του, μὰ δὲν μοῦ ἀπάντησε τίποτε. Πέθανε ὡστόσο γιὰ τοὺς καταρράχτες, χάθηκε μέσα στοὺς ὑδάτινους ὄγκους τους, κομματιάστηκε κάτω ἀπ' τὰ χάδια τους. Ἐν τούτοις, δὲν μπορῶ ἀκόμα νὰ παραδεχτῶ, ὅτι τοὺς ἀντελήφθη ἔτσι ὡραίους, ὅπως πραγματικῶς εἶνε.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Ἡ συνέχεια.